

Horváth-Varga Anikó, Nagy Tímea, Pári András

A magyarok szubjektív jólléte a veszélyek korában

Betekintő

A 2020 novembere óta zajló KINCS Közérzetkutatása alapján a magyarok szubjektív jólléte alapvetően kiegyensúlyozott képet mutatott a pandémia, a háború okozta bizonytalan gazdasági környezet és az infláció ellenére is. Az emberek a vizsgált két és fél évben átlagosan 6,7-re értékelték közérzetüket egy 1-től 10-ig terjedő skálán. A 2022 február végén kitört orosz-ukrán háborús konfliktus jelentős hatást gyakorol a világgazdaságra, az infláció mértéke mindenhol nőtt, hazánkban is évtizedes csúcsokat döntött meg. Mindez az európai polgárok, így a magyar emberek életére is nagy hatást gyakorol, ezért tartottuk fontosnak megvizsgálni, hogy Magyarországon az emberek közérzetének, valamint az életszínvonaluk és jövedelmük változásának megítélése milyen összefüggéseket mutat az infláció alakulásával. Vizsgálatunk alapját a KINCS 2020 novembere óta, hónapról hónapra ismétlődő omnibusz adatfelvétele adja.

Szakirodalmi bevezető

Magyarországon Kopp Mária és Skrabski Árpád vezetésével végzett Hungarostudy vizsgálat már 2009-ben rávilágított, hogy az emberek közérzete, lelkiállapota és a gazdasági mutatók között jelentős az összefüggés és a politika a megfelelő eszközök használatával képes hatást gyakorolni ezen mutatók alakulására (Kopp et al., 2009). Hazánkban a legfrissebb 2021-ben végzett Hungarostudy vizsgálat sok tekintetben javulást mutat az emberek közérzet mutatóiban, egy tízes skálán az átlagos boldogságérzet és elégedettség érzet is 7 fölé emelkedett az előző, közel tíz évvel korábbi adatfelvételhez képest (7,4 és 7,2), amikor 7 alatti értékeket mértek (6,8 és 6,3).

A Happy Planet Index (HPI) elnevezésű kutatás a különböző világszervezetek adatait használja fel a világ-boldogság-rangsor megállapításánál. A HPI felhasználja a Gallup Word Poll elégedettség felmérésének adatait (10 fokú skálán kell jelölni az elégedettség fokát), az ENSZ adatait a várható élettartamra vonatkozóan, valamint az egyes országokon belüli adatokat. Magyarország

2012-ben még a lista 104. helyén állt, 2016-ban már a lista 69. helyére került, megelőzve többek között, Szlovéniát, Portugáliát, Belgiumot, Kínát és az Egyesült Államokat is. A 140 országot vizsgáló kutatás alapján elmondható tehát, hogy Magyarország most már a világ boldogabbik feléhez tartozik.

A World Happiness Report adatai hasonló képet mutatnak, a 156 országot vizsgáló elemzés alapján Magyarország az államok boldogság indexének rangsorában a 2013. évi 110. helyről az 51. helyre került 2021-re. 2021-es felmérés fókuszában az új típusú koronavírus-járvány lelkiállapotra gyakorolt hatása állt. Megállapították, hogy a pandémia okán világszerte sokakat sújtottak mentális problémák és emiatt középpontba került a lelki egészség fontossága, aminek köszönhetően megfigyelhető, hogy a lakosság tudatossága nőtt. Figyelemreméltó tény, hogy Magyarország pontosan ebben az embert próbáló időszakban jelentős mértékben előre lépett a boldogság rangsorban.

Módszertan

Kutatási cél és mérőeszközök

A KINCS Közérzetkutatás célja, hogy feltáró jelleg

gel megvizsgálja a felnőtt magyar lakosság közérzetét, valamint a jövedelmük és az életszínvonaluk

változását. Az anyagi helyzet megítélését a KSH által közölt fogyasztóiár-index mentén is megvizsgáltuk. A kutatás az alábbi kérdések mentén

vizsgálja a magyar emberek hangulatát és anyagi helyzetét (1. táblázat):

1. táblázat: Az elemzésben szereplő kérdések - Megjegyzés: KINCS szerkesztés

Kérdések		Skála
Közérzet	Egészeben véve mennyire tartja boldognak saját magát?	1-től (teljesen negatív) 10-ig (teljesen pozitív)
	Egészeben véve mennyire érzi magát biztonságban?	
	Egészeben véve mennyire tartja egészségesnek saját magát?	
	Egészeben véve az Ön életében jól alakulnak-e a dolgai?	
	Egészeben véve Ön mennyire elégedett mostanában az életével?	
	Egészeben véve Ön szerint jól alakulnak az ország dolgai?	
Anyagi helyzet	Az Ön jövedelme az elmúlt 1 hónapban hogyan változott?	3 fokú skála: nőtt, csökkent, nem változott
	Az Ön életszínvonala az elmúlt 1 hónapban hogyan változott?	

A kérdések vizsgálata havonta ismétlődő keresztmetszeti kutatássorozat keretein belül valósul meg. A KINCS első felmérése 2020 novemberében indult, és idáig összesen huszonegy hónapban történt adatfelvétel.

A kutatás minden esetben 1000 fő telefonos (CATI) megkérdezésével történt¹, a huszonegy minta reprezentatív a 18 évesnél idősebb lakosságra nem, kor, településtípus és iskolai végzettség szerint.

Az 1000 fős mintanagyság és 95 százalékos megbízhatósági szint esetén a maximális mintavételi hiba 3,1 százalék.

Az elemzés az átlagokat vizsgálja és hasonlítja össze, valamint korrelációval vizsgálja az jövedelem és az életszínvonal változását a fogyasztóiár-index mentén. Az adatfelvételek időpontjait a 2. táblázat mutatja:

2. táblázat: Az adatfelvételek időpontjai

1.	2020.	November 3 – 5.
2.		December 7 – 10.
3.	2021.	Január 14 – 18.
4.		Február 17 – 19.
5.		Március 18 – 20.
6.		Április 14 – 16.
7.		Május 20 – 22.
8.		Június 20 – 22.
9.		Július 14 – 16.
10.		Augusztus 4 – 6.
11.		Szeptember 15 – 18.
12.		Október 20 – 29.
13.	December 1 – 11.	

14.	2022.	Január 5 – 13.
15.		Február 16 – 23.
16.		Április 13 – 22.
17.		Május 5 – 13.
18.		Június 9 – 22.
19.		Július 13 – 22.
20.		Augusztus 10 – 26.
21.		Szeptember 8 – 16.
22.		Október 19 – 26.
23.		November 9 – 17.
24.	November 30. – December 8.	
25.	2023	Január 11 – 20.
26.		Február 16 – 27.
27.		Március 22 – 31.

¹Kivéve 2021. október, ahol N=500.

Eredmények

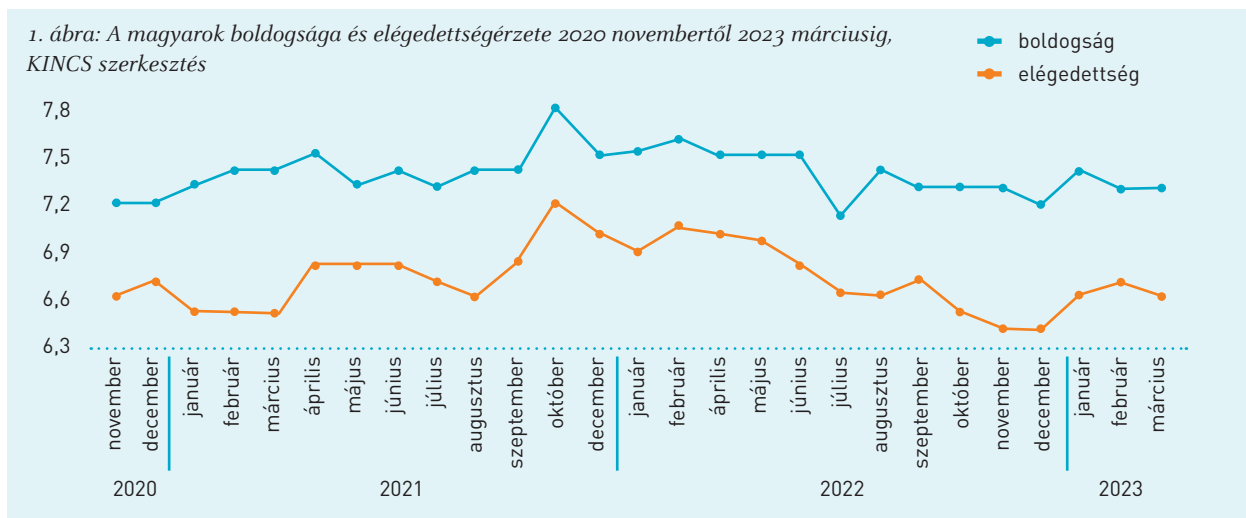
Főátlagok és a közérzetet vizsgáló kérdések átlagai

Az elmúlt közel két és fél év alatt az emberek átlagosan 6,7-re értékelték közérzetüket egy 1-től 10-ig terjedő skálán. A közhangulat ezen időszak alatt alapvetően kiegyensúlyozottnak mondható, amiben nagy szerepe van annak, hogy az emberek a kormány stabilitást megteremtő és fenntartó intézkedéseinek, valamint a szomszéd országban dúló háborús helyzet higgadt kezelésének köszönhetően továbbra is többnyire biztonságban és kiszámítható körülmények között érezték magukat.

2020 novemberétől 2021 szeptemberéig tartó időszakon belül a közérzet mutatókban némi hullámzás figyelhető meg, a pandémiás időszakhoz képest 2021 október és 2022 június közötti közel egy év alatt emelkedés figyelhető meg az előző hónapokhoz képest. A magyarokra pozitívan hatott a koronavírus-járvány lecsengése, és az ezen időszakban bejelentett és megvalósult kormányzati intézkedések, mint például a nyugdíjprémium, a nyugdíjmelés, a 13. havi nyugdíj vagy a 2022 februári gyermekes családoknak járó személyi jövedelemadó visszatérítés. 2021. októberében 7,1-es átlagot adtak az emberek, ami a felmérés kezdete óta az eddigi legmagasabb értéknek tekinthető. Ebben a hónapban történt meg a fent említett intézkedések bejelentése és ez az az időszak, amikor már a koronavírus elleni védettség is kialakult a lakosság többségében. Ezt az értéket adták az emberek 2022 februárjában is, amikor a fentebb említett támogatások megérkeztek a családokhoz.

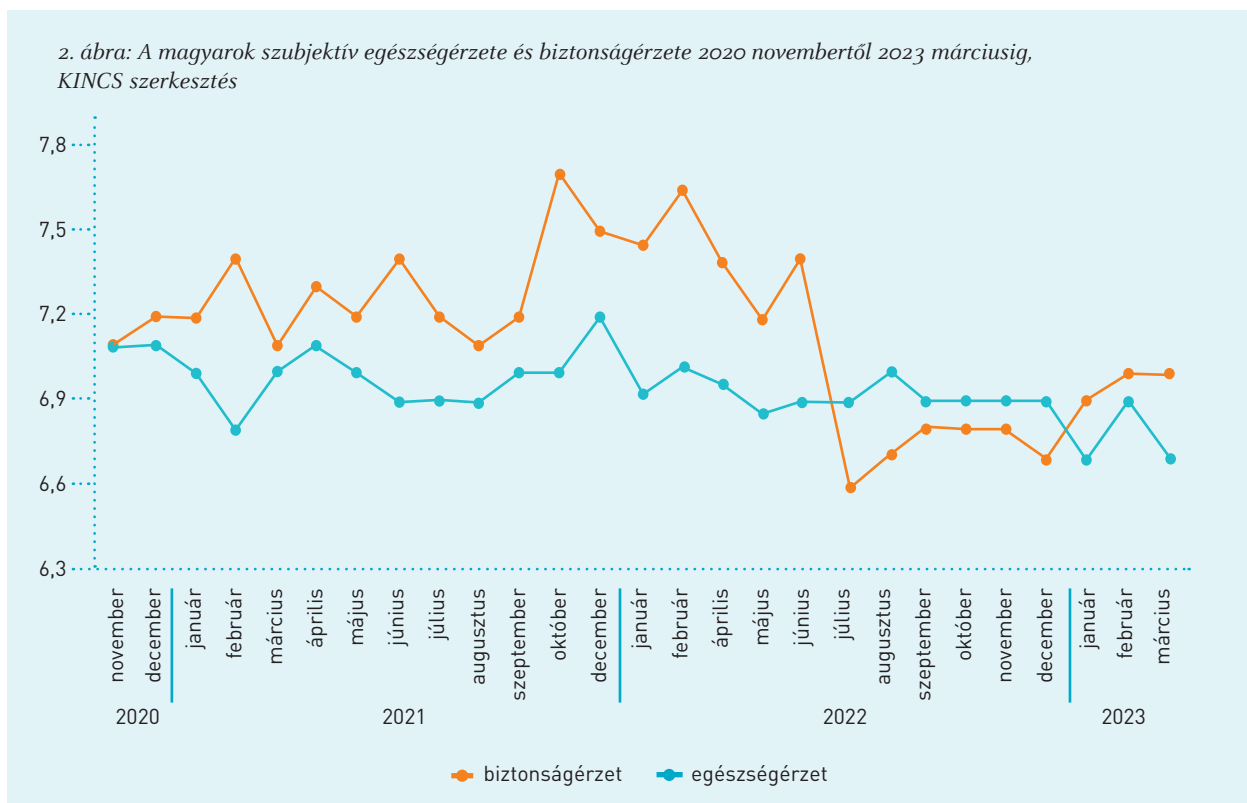
Az orosz-ukrán háború kitörése (2022. február), majd később a válsághelyzet ellenére nagymértékű változás nem jelentkezett a magyarok közérzetét illetően 2022 nyaráig, majd 2022 júliusától látható visszaesés, amikor már a háború okozta negatív gazdasági hatások érzékelhetővé váltak a családok számára (pl.: rezsitámogatás átlagfogyasztás mértékéig, kata eltörlése, élelmiszerár emelkedés). 2022 július és december között az általános hangulat tükrözte a kibontakozó válság hatását, az emberek közérzet átlaga decemberben érte el a mélypontot (6,3-as átlag), majd 2023-ban újra javult a magyarok hangulata. Összességében elmondható, hogy a közérzet mutató kisebb változásai ellenére is 2020 novemberétől 2023 márciusáig a magyarok közérzete, lelkiállapota stabil, alapvetően válságálló volt.

A magyarok a vizsgált huszonegy hónap átlagát tekintve kiemelkedően magas értékkel jellemezték a boldogságukat (7,4) és az élettel való elégedettségüket (6,7). Mindkettő esetben 2021 októberében voltak a legmagasabbak az értékek: 7,8 és 7,2. Valószínűleg ez azzal függhet össze, hogy ebben a hónapban jelentettek be több célzott kormányzati családtámogatást (pl.: családi adóvisszatérítés; nyugdíjkiegészítés). A közel két év alatt 2022 júliusában volt a legalacsonyabb a boldogság átlaga (7,1). Az elégedettségérzet 2021 január-március között (6,5) viszonylag alacsony volt, mindez a koronavírus elleni oltakozás megkezdésével a következő hónapokban már javuló képet mutatott. A legalacsonyabb elégedettségi szintet 2022 novemberében és 2022 decemberében mértük (6,4).

Az emberek a szubjektív egészségérzetüket átlagosan 6,9-es értékkel jellemezték az elmúlt két és fél év átlagában, a biztonságérzetüket pedig 7,1-gyel. A szubjektív egészségérzet a járványhelyzet után, a korlátozások megszűntét követő karácsonyon, 2021 decemberében volt a legmagasabb 7,2-vel; a pandémia időszakában, a veszélyhelyzet miatt bevezetett rendkívüli intézkedések meghosszabbításakor (karantén), 2021 februárjában az egyik legalacsonyabb (6,8), majd 2023 januárjában és márciusában mértünk még alacsony értéket (6,7). Az adatok alapján elmondható, hogy Magyarország

gon biztonságban érzik magukat az emberek, annak ellenére magas az ezt mutató érték, hogy a szomszédos országban, Ukrajnában háború zajlik. A 2022 júliusi változások azonban a biztonságérzetet is némileg csökkentették, míg 2022 júniusában 7,4 volt a válaszadók biztonságérzete, addig júliusban ez az érték 6,6-ra csökkent. Ezt követően azonban a célzott intézkedéseknek köszönhetően javulás figyelhető meg, 2023 márciusában ismét elérte a 7,0-es értéket a magyarok biztonságérzete.

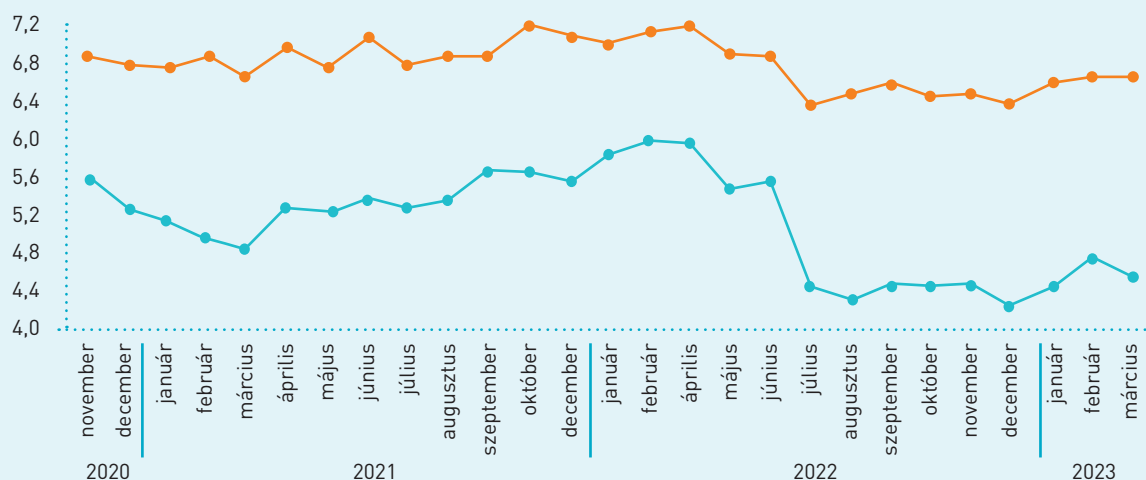

A saját dolgok és az ország dolgainak alakulása kapcsán megállapítható, hogy az előbbi minden hónapban kedvezőbb képet mutat, mint az utóbbi, vagyis egyéni életüket tekintve sokkal optimistábbak az emberek, mintha általánosságban az ország dolgainak alakulását kell megítélniük. A vizsgált időszakban a saját dolgok alakulásának mutatója átlagosan 6,8, míg az ország dolgainak alakulása 5,2 volt. Mindenképpen pozitív fejlemény, hogy az egyéni életük szempontjából kedvezőbben nyilatkoztak az emberek a tőlük távolabbi, megfoghatatlanabb ország dolgaihoz képest, amely

végeredményben az ő egyéni életük dolgainak alakulásából áll össze.

A 2021 októberi mérés során ugrott a legmagasabb értékre a saját dolgok alakulásának értékelése (7,2), ami a célzott családtámogatási intézkedések bejelentésével mutat erős összefüggést. A legalacsonyabb érték 2022 júliusában volt (6,4), ami kapcsolódik az infláció emelkedéséhez és a rezsiköltségek változó elszámolásával összefüggő bejelentésekhez. 2023 januártól mind a két érték emelkedő pályára állt.

3. ábra: A magyarok saját és az ország dolgainak alakulásának megítélése 2020 novemberétől 2023 márciusig, KINCS szerkesztés

A KINCS Közérzetkutatásának egyik fontos megállapítása, hogy a család, a gyermekek nevelése jelentős tényező a boldogság és a jó közérzet szempontjából, a család a harmonikus élet forrása lehet mind egyéni, mind társadalmi szinten. A kutatás számot ad arról, hogy a kisgyermekesek értékelték a legmagasabbra a szubjektív boldogság (8,4) -

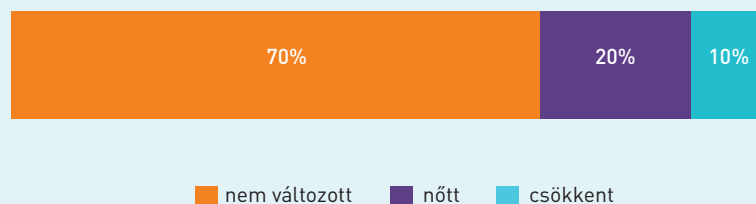
és egészségérzetüket (8,1), de a biztonságérzet (7,8), a saját dolgok alakulása (7,3), valamint az elégedettségérzet (7,5) esetében is jóval az átlag feletti érték jellemzi őket. A KINCS kutatása tehát egyértelmű összefüggést mutat a családi élet és a szubjektív jóllét között, a gyermeknevelés egészségvédő szerepe tényszerűen kimutatható.

Jövedelem és életszínvonal alakulása a közérzet mutatók mentén

A 2022 február végén kitört orosz-ukrán háború alapvetően megváltoztatta a világgazdasági kilátásokat. Az infláció számos országban több évtizedes csúcspontot döntött meg (PEW, 2023). Az infláció mértéke, az árak jelentős emelkedése ellenére, az életszínvonal és a jövedelem változása alapján azonban hazánkban nem beszélhetünk releváns közérzet romlásról.

A szubjektív jövedelmi helyzet és az életszínvonal szubjektív megítélése kapcsán figyelemre méltó tény, hogy minden hónapban többen voltak azok, akiknek javult vagy nem változott a jövedelme, valamint az életszínvonal az előző hónaphoz képest. A 27 hónap átlagát tekintve az emberek 20 százalékának nőtt, 70 százalékának nem változott és 10 százalékának csökkent a jövedelme az előző hónaphoz képest.

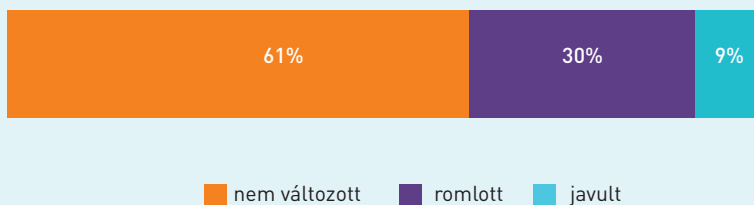
5. ábra: Az emberek jövedelem változásának átlagos értéke 27 hónap során (2020 novemberétől 2023 márciusáig), % KINCS szerkesztés

Az életszínvonal szubjektív megítélése tekintetében átlagosan az emberek 9 százalékának saját bevallása szerint javult, 61 százalékának nem vál-

tozott és 30 százalékának romlott az életszínvona a vizsgált két és fél éves időszakban.

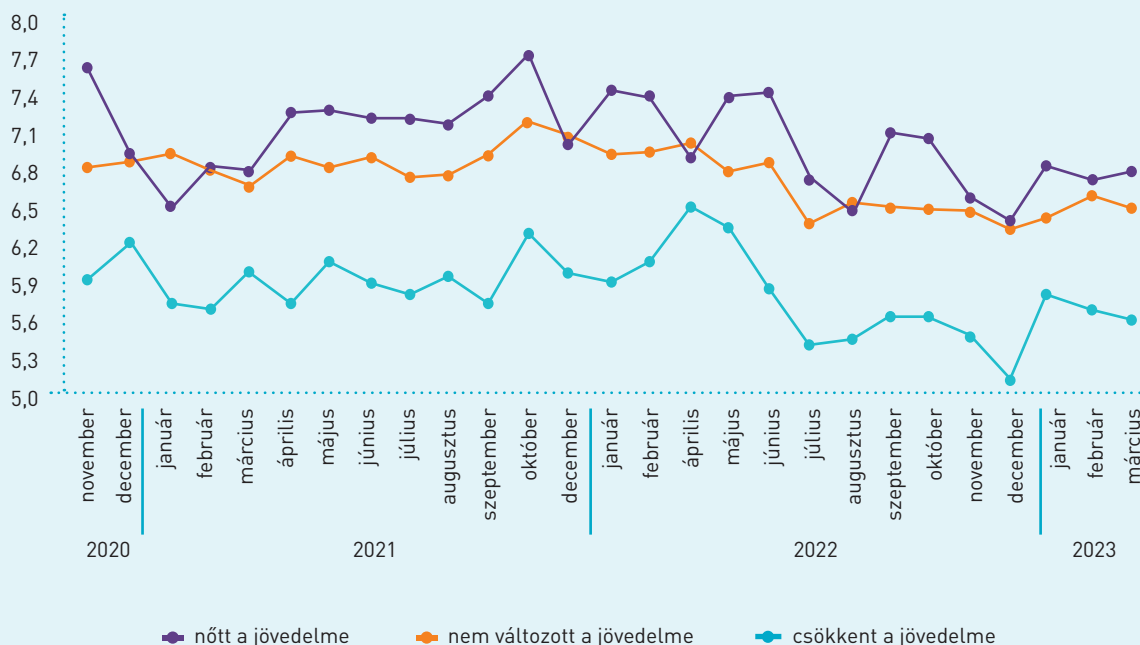
6. ábra: Az emberek életszínvonal változásának átlagos értéke 27 hónap során (2020 novemberétől 2023 márciusáig), % KINCS szerkesztés

A KINCS Közérzetkutatása alapján megállapítható, hogy azok a válaszadók, akik javuló életszínvonalról, illetve növekvő jövedelemről számoltak be,

a közérzetüket is magasabbra értékelték, mint azok, akiknek romlott az életszínvonaluk és/vagy csökkent a jövedelmük.

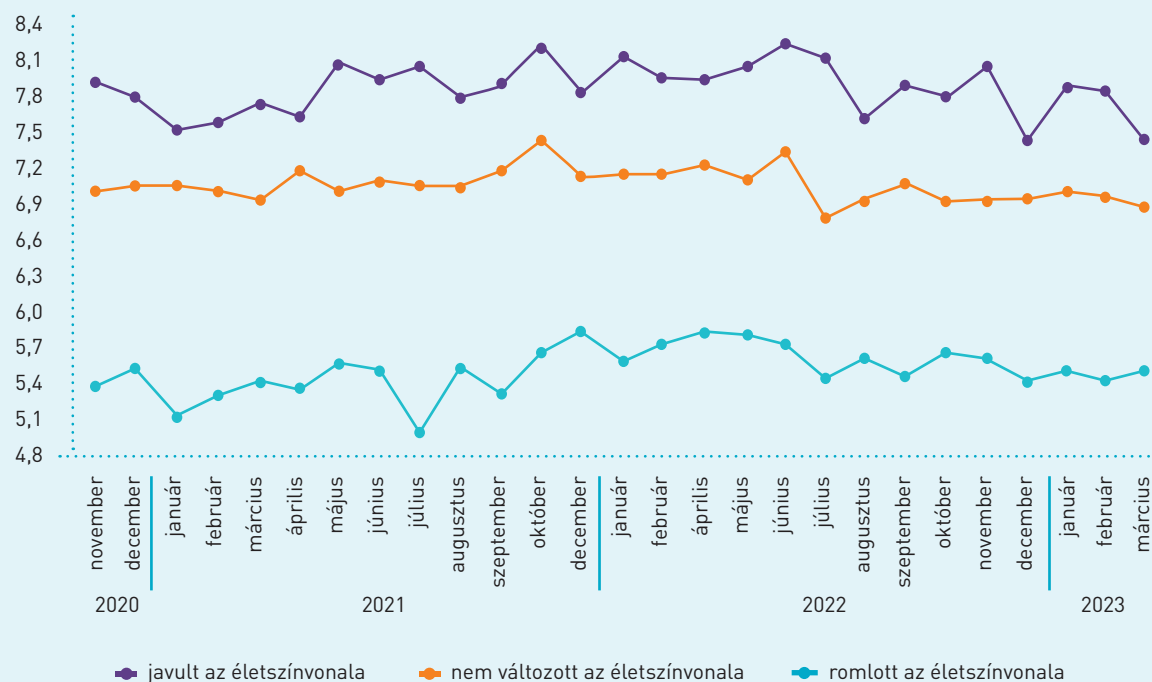
7. ábra: A magyarok közérzet mutatójának átlaga és jövedelmének változása 2020 november és 2023 március között, KINCS szerkesztés

Jövedelem tekintetében azok a válaszadók, akik növekvő bevételekről számoltak be, átlagosan 7,2-re értékelték a közérzetüket a teljes vizsgált időszakban. 2021 októberében volt a legmagasabb ez az érték (7,9). A jövedelem és a közérzet kapcsolata ingadozóan alakult a vizsgált hónapok során.

Összességében 6,2-re értékelték a közérzetüket azok, akik csökkenő jövedelemről számoltak be. Náluk a közérzet mutatók egyesített értéke 2022 áprilisában volt a legmagasabb (6,8), a legalacsonyabb pedig 2022 decemberében (5,6).

8. ábra: A magyarok közérzet mutatójának átlaga és életszínvonalának változása 2020 november és 2023 március között, KINCS szerkesztés

Azok a válaszadók, akik az elmúlt időszakban javuló életszínvonalról számoltak be, 8,1-re értékelték összességében a közérzetüket. Többek között 2022 június-júliusában² volt a legmagasabb ez az érték (8,4). 2022 második felétől ingadozás figyelhető meg az adatok tekintetében. Az elmúlt közel két és fél év alatt 2022 decemberében volt

a legalacsonyabb (7,7). Azok a válaszadók, akik romló életszínvonalról számoltak be összességében 5,9-re értékelték a közérzetüket. Az ő esetükben 2021 decemberében és 2022 áprilisában volt a legmagasabb az érték (6,2), a legalacsonyabb pedig 2021 júliusában (5,3).

A fogyasztói-árindex kapcsolata a jövedelem és az életszínvonal alakulásával

A vizsgált huszonhét hónap során átlagosan az emberek ötöde számolt be a jövedelmének a növekedéséről, és fele annyian jelezték (10 százalék), hogy csökkentek a bevételeik, összességében tehát a pandémiás időszak és az orosz-ukrán háború okozta gazdasági nehézségek ellenére

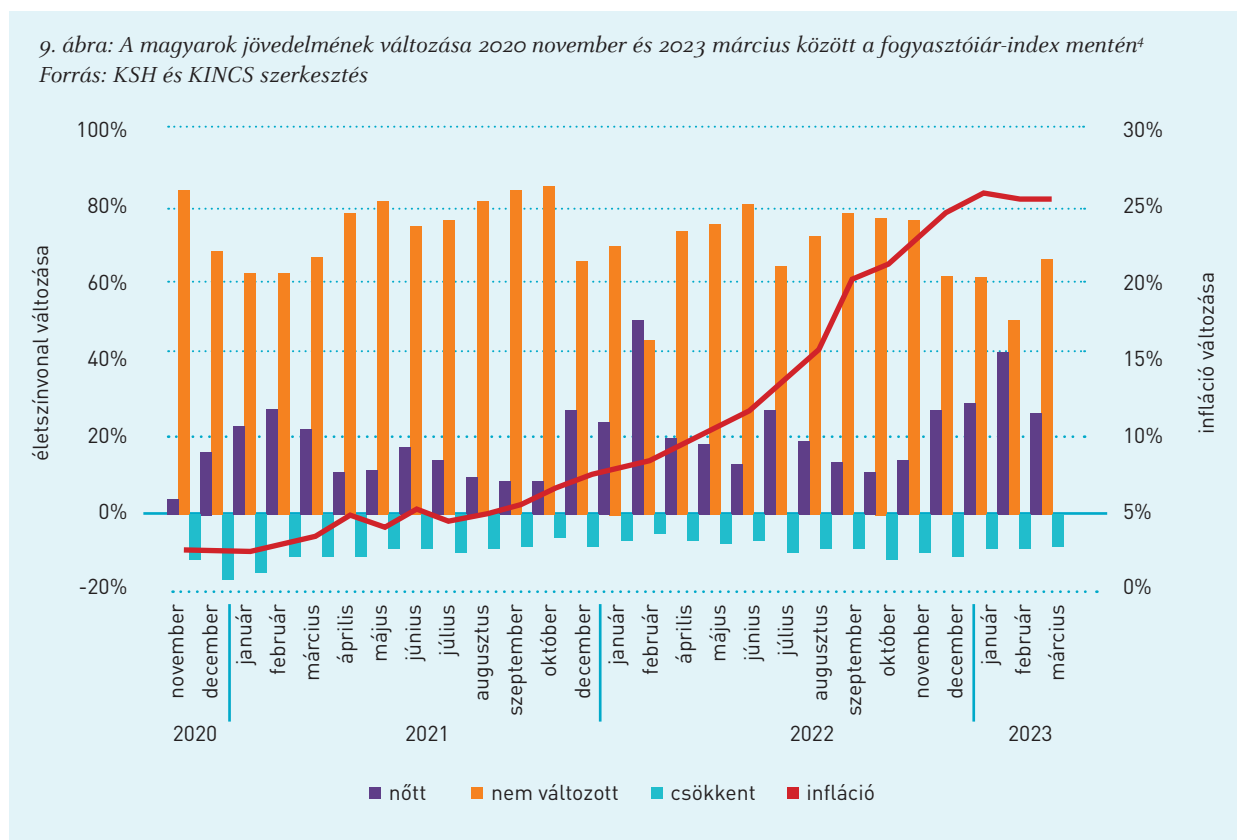
is emberek 90 százaléka meg tudta őrizni vagy javítani tudott a jövedelmi helyzetén. Ez egybeesik a KSH által közölt adatokkal, miszerint 2022-ben 2020-hoz képest az átlag havi bruttó átlagkereset 28 százalékkal emelkedett³.

²2020 november, 2021 május, 2021 október, 2022 november hónapjában is eléri a 8,4-es átlagértéket

³https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0001.html

A 9. ábra jól szemlélteti, hogy számos esetben kiugróan magas arányban számoltak be a magyarok a jövedelmük emelkedéséről az előző hónaphoz képest, különösen a 2023. év eleji béremelések és egyes, családokat támogató intézkedések időszakában, mint amilyen 2022 februári szja-visszatérítés volt. Nem véletlen, hogy a legkiemelkedőbb adat 2022 februárban látható, amikor a felnőtt korú lakosság nagy részének - az aktív és a nyugdíjas korosztályban egyaránt - emelkedett a jövedelme. Ebben az időszakban kapták meg a kiskorú gyermeket nevelő családok az szja-visszatérítést, valamint a megemelt 13. havi nyugdíjak

kifizetése is ebben a hónapban történt meg. A nyugdíjmelés miatt 2023 februárban 41 százaléka számolt be jövedelem emelkedésről. Az infláció 2021. október óta emelkedik Magyarországon (KSH). Ezen időszak alatt a magyar emberek átlagosan 24 százaléka számolt be arról, hogy az előző hónaphoz képest nőtt a bevételi forrása. A 2021. október előtti időszakban az emberek 14%-a számolt be jövedelmének növekedéséről. Ha összevetjük ezt a két időszakot, akkor az látható, hogy 10 százalékponttal nőtt a jövedelmük emelkedéséről beszámoló aránya.

Korrelációval megvizsgáltuk a jövedelem csökkenés és a fogyasztói-árindex kapcsolatát, amely szerint nem beszélhetünk együtt járásról, hiszen a Pearson-féle korrelációs együttható értéke 0,169. Amennyiben a jövedelem emelkedését nézzük, már magasabb az R értéke, mérőszám: 0,319, mely közepesen erős kapcsolatot mutat, vagyis az infláció emelkedése, közepes mértékben együtt mozog a jövedelem növekedésével.

A szubjektív életszínvonal megítélése kapcsán 2020 novembere óta eltelt időszak átlagában az emberek 30 százaléka nyilatkozott úgy, hogy romlott az életszínvonala, annak ellenére, hogy 90 százalékuknak nem változott a jövedelmi helyzete. Összességében a felnőtt lakosság 9 százaléka érezte azt, hogy az elmúlt 27 hónap során javult az életszínvonala. 2022 februárjában az emberek ötöde (21 százaléka) nyilatkozta ezt, vagyis az

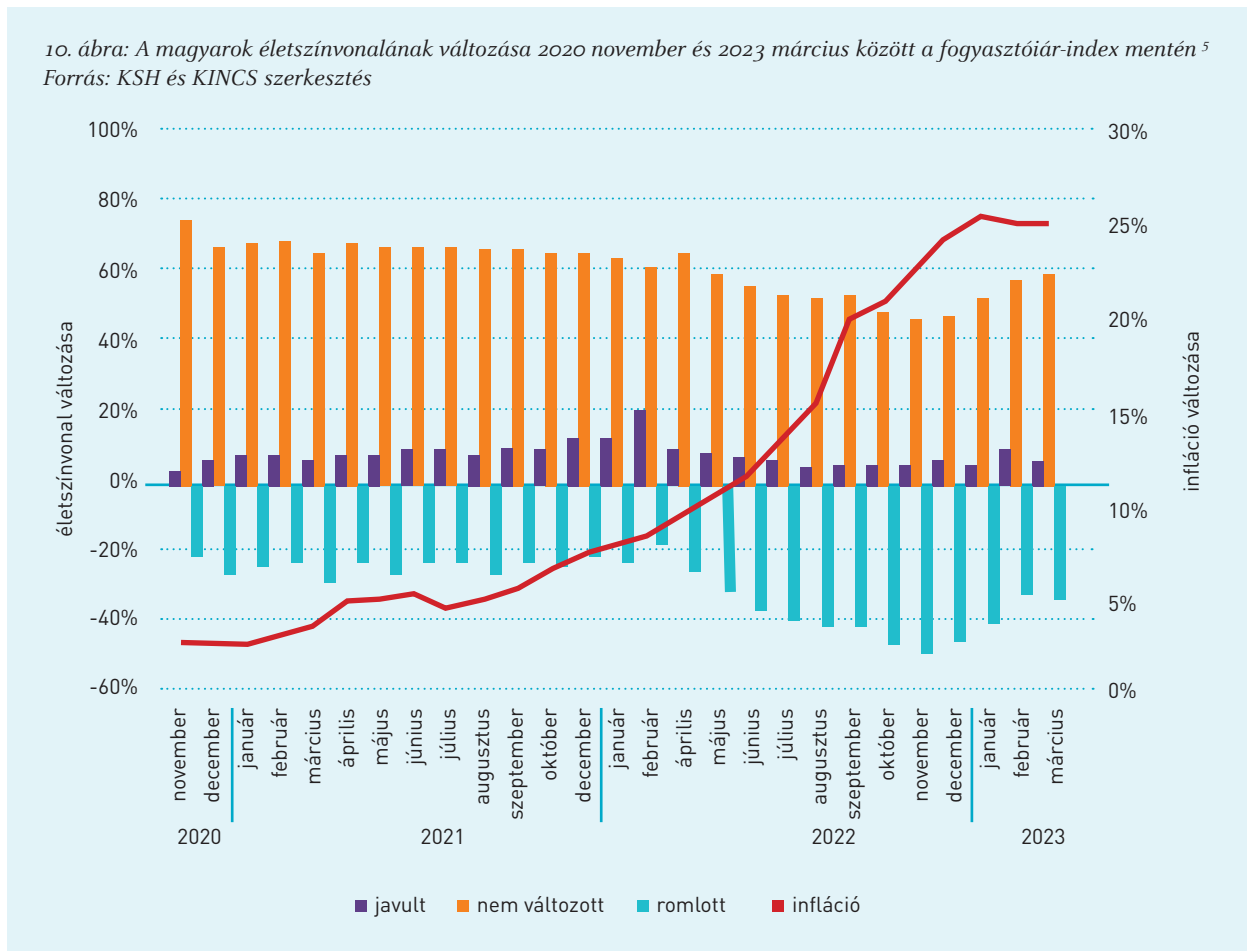
⁴Az inflációs adatok forrása: KSH https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara004o.html

emelt összegű 13. havi nyugdíj és a kiskorú gyermekeket nevelők szja-visszatérítése sok család életében hozott életszínvonalbeli javulást.

A szubjektív életszínvonal csökkenés és a fogyasztói-árindex kapcsolata a Pearson-féle korrelációs együttható szerint 0,817-el jellemezhető, ami egy erősebb lineáris kapcsolatot jelent. Amennyiben az életszínvonal emelkedését nézzük, már alacsonyabb az R értéke: 0,272. Fontos megjegyezni,

hogyan a jövedelemben való változás nem feltétlenül jelent életszínvonalbeli javulást, ez kiváltképp igaz 2021 októberétől, amikortól magasabb azoknak az aránya, akik növekvő jövedelemről számoltak be, mint azoknak, akiknek az életszínvonala is pozitív irányba mozgott, vagyis a jövedelem növekedése mellett sokan számoltak be arról, hogy nem változott, vagy romlott az életszínvonaluk.

10. ábra: A magyarok életszínvonalának változása 2020 november és 2023 március között a fogyasztóiár-index mentén⁵
 Forrás: KSH és KINCS szerkesztés

Összefoglalás

Az elmúlt közel két és fél év során az emberek hangulata alapvetően stabilnak volt mondható annak ellenére, hogy először a pandémia, majd a háború okozta gazdasági bizonytalanság az emberek mindennapi életének részévé vált. A KINCS Közérzetkutatása hónapról hónapra monitorozza a magyarok boldogság, elégedettség, biztonság és

egészségérzetét, valamint a saját és az ország dolgainak megítélését. Ezzel párhuzamosan a vizsgálat sorozat lehetőséget nyújt arra is, hogy ezen közérzet mutatókat összehasonlítsuk az emberek jövedelme és életszínvonala változásának szubjektív megítélésével, valamint az infláció alakulásával. 2020 novembere óta nem volt olyan hónap, amikor

⁵Az inflációs adatok forrása: KSH https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara004o.html

az átlagos mutatók a negatív tartományba kerültek volna: a közérzet mutatók egy tízes skálán átlagosan 6,8-as értéket mutattak és egyik változó kapcsán sem kerültek soha 5 alá (kivéve az ország dolgainak alakulása esetében, ami 2022 július után került ebbe a tartományba).

A közel két és fél éves vizsgált időszakban a jövedelmek stabilitása vagy növekedése az emberek 90 százalékára volt jellemző és az életszínvonal megítélésében is átlagosan tízből hét ember állandóságot vagy javulást tapasztalt. A jövedelem esetében számos hónapban kiugró emelkedés figyelhető meg, ami összefüggésbe hozható a kormány

célzott család-, nyugdíj- és foglalkoztatáspolitikai intézkedéseivel. A jövedelmekben bekövetkezett növekedés azonban nem jelentett mindig egyet az életszínvonal javuló megítélésével, ami a háború okozta infláció alakulásával magyarázható. Összességében azonban megállapítható, hogy a gazdasági nehézségek és a jelentősen megemelkedett infláció ellenére a magyarok általános közérzetének, jövedelmi és életszínvonalbeli helyzetének mutatói kisebb mértékben csökkentek, mint amilyen mértékben az infláció emelkedett (az infláció csökkenő pályára állását követően 2023-ban pedig újra kedvezőbb irányba mozdultak).

Felhasznált irodalom

Eurobarometer (2023): Standard Eurobarometer 98 – Winter 2022-2023 – Public Opinion in the European Union Forrás: <https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=86496> (Letöltés ideje: 2023.05.25.)

Fűrész Tünde - Wappler Ádám (2022): *Család mint boldogságforrás - KINCS Közérzetkutatás 2020-2022. Kapocs3/4. sz. (2022) 79-85. Oldal*

Frey, Bruno S. (2013): 'How Inflation and Inequality Affect Happiness', *Happiness: A Revolution in Economics* (Cambridge, MA, 2008; online edn, MIT Press Scholarship Online, 22 Aug. 2013), <https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262062770.003.0005>, accessed 25 May 2023.

John F. Helliwell, Richard Layard, Jeffrey D. Sachs, Jan-Emmanuel De Neve, Lara B. Aknin, and Shun Wang (2022): *World Happiness Report 2022*. <https://happiness-report.s3.amazonaws.com/2022/WHR+22.pdf> Letöltve: 2023. 05. 24.

KINCS (2022): *A magyarok közérzete, A KINCS longitudinális országos reprezentatív vizsgálatának eredményei 2020. november – 2022. szeptember között, 2022. október*, https://www.koppmariaintezet.hu/docs/KINCS_Omnibusz_Kozerzet_A_magyarok_kozerzete.pdf

Kopp M. - Balog P. - Konkoly T. B. - Salavecz Gy - Stauder A. - Csóka Sz. - Bódizs R. (2009): *A lelki egészség epidemiológiai, pszichofiziológiai vizsgálata. Népegészségügy, 87. évf., 2. szám, 52-58.*

Magyarország boldogságtérképe (2020-2021) <http://boldogsagprogram.hu/magyarorszag-boldogsagterkepe-2021/> Letöltve: 2023. 05. 21.

Martinchek, K., Gupta, P., Karpman, M., & Gonzalez, D. (2023): *As Inflation Squeezed Family Budgets, Food Insecurity Increased between 2021 and 2022.*

Nagy Tímea - Horváth-Varga Anikó (2022): *A fiatal felnőttek boldogságának és elégedettségének vizsgálata. In: Engler, Á; Purebl, Gy.; Susánszky, É.; Székely, A. (szerk.) Magyar Lelkiállapot 2021. Család- egészség - közösség: Hungarostudy 2021 tanulmányok Budapest, Magyarország: Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) (2022) pp.*

Pári, András; Varga, Anikó; Balogh, Enikő (2019): *Magyar családpolitikai folyamatok a Családvédelmi Akcióterv 2019. szeptember végén rendelkezésre álló eredményeinek tükrében. KAPOCS 3-4 pp. 12-25. , 14 p. (2019)*

PEW Research Center (2022):

<https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/06/15/in-the-u-s-and-around-the-world-inflation-is-high-and-getting-higher/> (Letöltés ideje: 2023.05.26.)

The Happy Planet Index 2016 – A global index of sustainable wellbeing (2016): <https://static1.squarespace.com/static/5735c421e321402778ee0ce9/t/57e0052d440243730fdfo3f3/1474299185121/Briefing+paper++HPI+2016.pdf> Letöltve:2023.05.19.

VARGHA ANDRÁS – ZÁBÓ VIRÁG – TÖRÖK REGINA – OLÁH ATTILA (2020): *A jóllét és a mentális egészség mérése: a Mentális Egészség Teszt. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 21 (3), 281–322. DOI: 10.1556/0406.21.2020.014*

World Happiness Report (2021): <https://happiness-report.s3.amazonaws.com/2021/WHR+21.pdf> Letöltve: 2023. 05. 19.